

BẢO ĐẢM QUYỀN TIẾP CẬN VIỆC LÀM CỦA NGƯỜI KHUYẾT TẬT VÌ MỤC TIÊU PHÁT TRIỂN CON NGƯỜI Ở VIỆT NAM

PHẠM THỊ TÍNH^(*)
ĐÀO THU HƯƠNG^(**)

Tóm tắt: Lao động/việc làm là một quyền cơ bản của con người được ghi nhận trong nhiều văn kiện chính trị, pháp lí quốc tế và quốc gia. Đây là quyền cốt lõi để thực hiện các quyền con người khác, tạo nên một phần quan trọng không thể tách rời và tự nhiên của nhân phẩm con người. Với người khuyết tật, việc làm không chỉ giúp họ xóa bỏ sự mặc cảm, tự ti, mà còn giúp họ có thu nhập tự nuôi mình và có thêm kiến thức, kĩ năng làm việc, mở rộng cơ hội, thêm tự tin vào cuộc sống. Hơn nữa, việc làm cũng giúp nâng cao giá trị của người khuyết tật trong xã hội, họ được mọi người tôn trọng hơn. Bài viết giới thiệu cơ sở chính trị pháp lí và thực trạng bảo đảm quyền tiếp cận việc làm của người khuyết tật trên cơ sở phân tích số liệu sẵn có, từ đó đưa ra kết luận và đề xuất một số kiến nghị bảo đảm quyền việc làm của người khuyết tật vì mục tiêu phát triển con người ở Việt Nam.

Từ khóa: Lao động/việc làm, người khuyết tật, quyền của người khuyết tật, tiếp cận năng lực/phát triển con người, bảo đảm quyền.

Abstract: Work/employment is a basic human right recognized in international/national political and legal documents. This is the core right to achieve other human rights, forming a natural, important, and inseparable part of human dignity. For people with disabilities, employment helps them not only eliminate feelings of inferiority and self-esteem, but also earn income to survive by themselves, gain more knowledge and working skills, enlarge more opportunities, and become more confidence in their life. Furthermore, employment also enhances the value of people with disabilities in society as they are more respected by others. This article introduces the legal and political basis as well as the current situation of ensuring the right to access to employment of people with disabilities basing on analyzing available data, thereby it proposes conclusions and solutions to ensure the rights to access employment for people with disabilities towards human development goals in Vietnam.

Keywords: Work/employment, people with disabilities, rights of people with disabilities, capability approach/human development, guarantee rights.

Ngày nhận bài: 11/4/2023; **ngày gửi phản biện:** 12/4/2023; **ngày duyệt đăng bài:** 02/6/2023.

^(*) Viện Nghiên cứu Con người, Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam.

^(**) Chương trình Phát triển Liên hợp quốc tại Việt Nam (UNDP).